Birinci plenar sessiya "T?hsil v? elm insan kapital?n?n inki?af? kontekstind?" mövzusuna h?sr olunub

Oktyabr?n 25-d? Heyd?r ?liyev M?rk?zind? "Yeni dünya v? yeni insan formala?d?raq: yarad?c?l?q v? insan inki?af?" mövzusunda VI Bak? Beyn?lxalq Humanitar Forumu aç?l?? m?rasimind?n sonra i?ini plenar sessiyalarla davam etdirib.

"T?hsil v? elm insan kapital?n?n inki?af? kontekstind?" mövzusunda birinci plenar sessiyaya Az?rbaycan Respublikas?n?n Prezidenti yan?nda Dövl?t ?dar?çilik Akademiyas?n?n rektoru akademik Urxan ?l?kb?rov v? Rusiya Elml?r Akademiyas?n?n akademiki, Moskva Dövl?t Beyn?lxalq Münasib?tl?r ?nstitutunun rektoru Anatoli Torkunov moderatorluq edibl?r.

Sessiyan?n mövzusunun aktuall???ndan dan??an moderatorlar qeyd edibl?r ki, müasir dünyada insan f?aliyy?tinin bütün istiqam?tl?rd? çox sür?tl? inki?af etm?si bir çox pe??l?r? g?l?c?kd? n? d?r?c?d? ehtiyac olub-olmamas? m?s?l?sini aktualla?d?r?r. Bu ça??r?? müasir t?hsil sisteminin insanlara fayda verm?sini, onun i?l? t?min olunma istiqam?tind? qurulmas?n? t?l?b edir. Odur ki, panel sessiyan?n mövzusu müvafiq probleml?rin h?llin? dair fikir mübadil?si aparma?a köm?k edir v? g?l?c?k ?m?kda?l?q ?laq?l?rinin qurulmas? üçün ön?m da??y?r.

Plenar sessiyada ?n yax?? t?hsil sisteml?rinin müxt?lif zamanlar üçün haz?rland??? n?z?r? al?nmaqla pedaqogikada müasir dövr üçün z?ruri olan d?yi?iklikl?ri sür?tl?ndirm?k, ?m?k bazar?nda i? tapmaq m?qs?dil? daha haz?rl?ql? olma?a köm?k ed? bil?c?k i?l?ri nec? proqnozla?d?rmaq, t?hsili sülh namin? nec? s?f?rb?r etm?k, müst?qil öyr?nm?nin v? ömürboyu öyr?nm?nin n? üçün h?l? d? az müraci?t olunan f?aliyy?t hesab olunmas? v? dig?r m?s?l?l?r müzakir? edilib.

Az?rbaycan Milli Elml?r Akademiyas?n?n prezidenti akademik Akif ?lizad? Bak? Beyn?lxalq Humanitar forumlar?n?n qlobal xarakterli elmi-humanitar m?s?l?l?rin geni? müzakir? edildiyi, mühüm q?rarlar?n q?bul olundu?u möt?b?r t?dbir? çevrildiyini deyib. Vur?ulay?b ki, h?l? 15 il ?vv?l Prezident ?lham ?liyev ölk?nin ?sas siyasi kursunun ifad?si kimi "Neft kapital?n? insan kapital?na çevirm?liyik" strategiyas?n? ir?li sürüb. Müasir ??raitd? intellektual insan potensial?n?n inki?af? Az?rbaycan üçün t?kc? elmi aspektd?n deyil, bütövlükd? ölk?nin sosial-iqtisadi v? m?d?ni-m?n?vi inki?af? bax?m?ndan xüsusi ?h?miyy?t k?sb edir.

T?hsil v? elm qar??s?nda duran v?zif?l?rd?n dan??an akademik vur?ulay?b ki, elm h?r zaman b???riyy?tin qar??s?nda yeni t?dqiqat istiqam?tl?ri aç?r. ?g?r XX ?sri fizika ?sri adland?r?l?rd?sa, aliml?r yekdillikl? güman edirl?r ki, XXI ?sr biologiya ?sri olacaq. Bel? ki, dünyada biologiya istiqam?tind? elmi k??fl?rin n?tic?l?ri möht???mdir. Bununla yana??, energetika, kimya istiqam?tl?ri d? inki?af edir. Eyni zamanda, c?miyy?tin humanitar t?dqiqatlardan gözl?ntisi çoxdur. H?r yerd?, xüsus?n, inki?af etmi? ölk?l?rd?, humanitar elml?r? az diqq?t ayr?ld???n? t??ssüfl? qeyd ed?n akademik müasir dünyan? anlamaq üçün m?d?niyy?t istiqam?tin? xüsusi fikir verilm?sinin vacibliyini bildirib. Bu bax?mdan çox yüks?k inki?af etmi? d?rin v? h?rt?r?fli bilikl?r? ?saslanan m?d?niyy?tin ön?mini vur?ulay?b.

BMT-nin ?qtisadi v? Sosial ?uras?n?n (ECOSOC) s?dri xan?m ?nqa Ronda Kinq haz?rda dünyan?n böhranla, t?bii f?lak?tl?rl? üzl??diyini, bir çox ölk?l?rd? insanlar?n humanitar yard?ma ehtiyac? oldu?unu deyib. Vur?ulay?b ki, Bak?da keçiril?n Forumun mövzusu 2030-cu il? q?d?r Dayan?ql? ?nki?af?n M?qs?dl?ri il? s?sl??ir. T?hsil insan?n ?sas hüququdur v? inki?afa s?sl?yir. Dünyada 260 milyon u?aq, t??ssüf ki, h?l? d? ibtidai m?kt?b? getmir. Bunun qar??s? al?nmasa 2030-cu il?d?k bu göst?rici 800 milyona çata bil?r. Ayr?-ayr? ölk?l?rd? u?aqlar?n t?hsil almamas?n?n s?b?bl?ri, o cüml?d?n münaqi??l?r, yoxsulluq v? dig?r xo?ag?lm?z hallar aradan qald?r?lmal?d?r. Habel? t?hsild? keyfiyy?t t?min edilm?li v? keyfiyy?tli t?hsil ham?n?, o cüml?d?n c?miyy?tin h?ssas t?b?q?l?rini ?hat? etm?lidir. Bu, g?l?c?kd? yoxsullu?un azald?lmas?na da köm?k ed?c?k.

T?hsil naziri Ceyhun Bayramov ölk? r?hb?rliyinin t?hsilin v? elmin inki?af?na xüsusi diqq?t yetirm?sind?n, "Az?rbaycan Respublikas?nda t?hsilin inki?af? üzr? Dövl?t Strategiyas?"n?n h?yata keçirilm?sind?n dan???b. T?hsil sah?sind? apar?lan islahatlardan söz açan nazir beyn?lxalq ara?d?rmalarda 2011-ci ill? müqayis?d? savadl?l?q s?viyy?sinin yüks?ldiyini bildirib. O, islahatlar zaman? ali t?hsil?, pe?? t?hsilin?, t?hsil infrastrukturu il? bazar infrastrukturunun ?laq?l?ndirilm?sin? diqq?t yetirildiyini, istedadl? u?aqlar?n d?st?kl?ndiyini, ölk?d? h?r k?s üçün eyni d?r?c?d? t?hsil imkanlar? yarad?ld???n? vur?ulay?b.

Böyük Britaniyan?n Oksford Universitetinin n?zdind? f?aliyy?t göst?r?n ?slam Ara?d?rmalar? M?rk?zinin

direktoru F?rhan Nizami ç?x???nda t?hsil? s?rf edil?n x?rcl?rin düzgün istiqam?tl?rd? olmas?n?n ön?mini vur?ulay?b, bunun ümumi inki?afa köm?k ed?c?yini diqq?t? çatd?r?b. Qeyd edib ki, t?hsil siyas?ti yerli iqtisadiyyat? ?hat? etm?lidir, el?c? d? yerli s?viyy?d? savad? olan insanlar diqq?td?n k?narda qalmamal?d?r. ?stedadlar?n inki?af?na diqq?t yetirilm?s?, insanlarda özünüqiym?tl?ndirm? azalar v? bu, t?dric olunmu? c?miyy?tin formala?mas?na s?b?b ola bil?r. H?r hans? inki?afdan söz dü??rk?n, onun ?sas?nda t?hsil meyar?n?n dayand??? a?kar olur. Odur ki, t?hsil sistemind? ölk?nin, c?miyy?tin inki?af? mütl?q n?z?r? al?nmal?d?r.

Küveyt ?mirinin Divan?nda mü?avir, Beyn?lxalq ?slam Xeyriyy? T??kilat?n?n s?dri v? BMT ba? katibinin xüsusi mü?aviri Abdullah Alma’tuk r?hb?ri oldu?u qurumun çox?ax?li f?aliyy?ti bar?d? t?dbir i?tirakç?lar?na m?lumat verib. Vur?ulay?b ki, t?hsil sah?sind? xeyriyy?çiliyin h?yata keçirilm?si böyük ?h?miyy?t k?sb edir. H?mçinin elm v? t?hsil istiqam?tl?rind? g?ncl?rin könüllü proqramlarda i?tirak?n? geni?l?ndirm?y? ??rait yaratmaq laz?md?r. Könüllü f?aliyy?t say?sind? c?miyy?t inki?af edir. Abdullah Alma’tuk, h?mçinin Küveytd? keçiril?n xeyriyy?çilik t?dbirl?ri bar?d? dan???b.

Rusiya Dövl?t Dumas?n?n s?dr müavini Sergey Neverov dünyada inki?af?n ?sas mü?llifinin insan oldu?unu qeyd ed?r?k, bu bax?mdan t?hsil? xüsusi diqq?t yetirilm?sinin vacibliyini bildirib. Diqq?t? çatd?r?b ki, müasir texnologiyalar ??raitind? bu t?hsili daha s?m?r?li etm?k olar. T?hsil siyas?ti ?vv?lc?d?n ölçülüb-biçilmi? m?qamlar? ?hat? etm?lidir. Bu gün qlobal probleml?r bütün ölk?l?r? bu v? ya dig?r d?r?c?d? t?sir göst?rir. Dövl?tin müasir h?yatla ayaqla?a bil?n t?hsil sistemi yaratmas?n?n vacibliyini dey?n Sergey Neverov bununla ba?l? Rusiyan?n müsb?t t?crüb?sini bölü?üb.

MDB ?craiyy? Komit?sinin s?dr müavini Aqybay Smaqulov insan kapital?n?n ist?nil?n ölk? üçün mühüm s?rv?t oldu?unu deyib. Yarad?ld??? vaxtdan b?ri MDB-nin t?hsil? xüsusi fikir verdiyini dey?n Aqybay Smaqulov bu sah?d? t?l?b? mübadil?sini, imzalanm?? s?n?dl?ri, qar??l?ql? diplomun tan?nmas?n? diqq?t? çatd?r?b, inklüziv t?dris sistemi t?crüb?sini qeyd edib.

Ç?x??larda VI Bak? Beyn?lxalq Humanitar Forumunun müasir c?miyy?tin aktual mövzular?n? müzakir? etm?k bax?m?ndan çox göz?l m?kan oldu?u, t?dbirin yüks?k s?viyy?d? t??kil edildiyi vur?ulan?b v? bununla ba?l? Az?rbaycan hökum?tin? d?rin t???kkür ifad? edilib.

AZ?RTAC